

odlingsteknik och odlingsplanering

Vid etablering av vallväxtarter tillämpas samma grundläggande kunskaper, oberoende om det gäller en flerårig vallgröda eller en fånggröda. Första årets Skuffisstuderande studerade fånggrödorna på Tavastäng hösten 2017.

fånggröda bundna växtnäringssämnen kan bevaras till nästa odlingsår. Beror dock på valet av jordbearbetningsredskap samt tidpunkten för och intensiteten av jordbearbetningen.

Jordar med lerhalter över 20 procent måste bearbetas redan på hösten, för att man skall få dem att reda sig inför vårbruket. Höstbruket skall i detta fall ske sent så att mikrobernas omsättning av organiskt material (och därmed mobiliseringen av kväve och andra näringsämnen) bromsas av låga marktemperaturer.

Åkrar som är beväxna med fånggrödor har bättre bärighet än stubbearbetade eller stubbåkrar och kan därför inför vintern bearbetas till sist.

Jordbearbetning tillför syre, vilket stimulerar markorganismernas nedbrytning av organiskt material. Inför vintern skall marken därför inte bearbetas för intensivt och växtmaterial skall inte sönderdelas för mycket. Sönderfrusen växtbiomassa läcker näringsämnen.

Sen höstplöjning av växtbestånd har därför visat sig hushålla till och med bättre med växtnäring än en fördröjning av jordbearbetningen till våren. Alternativt kan man direktså i obearbetad mark. Detta förutsätter att fånggrödan har dödats genom sönderfrysning (artberoende) eller besprutning med en totalherbicid.

Växtskyddsproblem?

Fånggrödan kan konkurrera ut ogräs som kommer upp från frön. Så har också varit fallet i fältförsöket på Tavastäng/Västankvarn gård (LF 26.1.2018).

Fånggrödor skall däremot inte odlas ifall det förekommer rikligt med kvickrot eller tistel i ett fält. I sådana fall bör man sätta in stubbearbetning i direkt anslutning till tröskning, eller bespruta ogräsen då de har bildat en tillräckligt stor bladyta.

I ensidiga stråsådesväxtföljder och i synnerhet vid plöjningsfri bearbetning eller direktsådd kan

gräsfånggrödor fröa av sig och bli till ett ogräsproblem. Bristfällig mekanisk eller kemisk avdödning på hösten innebär att grästuvor finns kvar följande år, med fröbildning som följd.

Därtill kan italienskt och westerworldiskt rajgräs i motsats till engelskt rajgräs gå i ax samma år som de har sått. Rödsvingel i sin tur sprids med stamutlöpare.

I spannmålsdominerade växtföljder bör observeras att stråbassjukdomar, bladfläcksjukdomar och vetets brunfläcksjuka antingen också angriper vallgräsarter, eller åtminstone kvarhålls av dessa.

En fånggröda bestående av vallgräs och vallbaljväxter minskar risken för spridningen av dessa sjukdomar. Bärgning eller nedmyllning av halm motverkar uppförökningen av svampsjukdomar som lever på nedbrytningen av dött växtmaterial.

Havrens dvärgskottsjuka orsakas av ett virus som sprids av den glasvingade ängsstriten. Viruset övervintrar i form av den smittade larven som grävt ner sig i marken. Insektens livscykel och spridningen av viruset förutsätter således en återkommande odling av havre på samma fält, eller intill fjolårets havrefält samt att fältet inte bearbetas.

Observeras bör att också korn och vete kan i viss mån angripas av havrens dvärgskottsjuka.

Vete drabbas också av en artemgen dvärgsjuka som sprids av den randiga dvärgstriten. Vetets dvärgsjuka övervintrar i form av virusangripna plantor, dvs. i spillsäd eller höstsådd vete. På våren kläcks striten som övervintrat i äggform och insekten tar sedan upp viruset från de angripna plantorna och sprider det vidare

då den suger på den nya växtsäsongens veteplantor.

Ifall man vill så vete efter vårvete som varit insådd med fånggröda skall både fånggröda och spillsäd förstöras genom jordbearbetning (helst stubbearbetning och plöjning) eller besprutning med en totalherbicid.

Gräsfånggrödor kan också leda till en ökad förekomst av fritflugor, stinkflyn, bladlöss och trips.

Nyttoeffekter säkerställs genom planering

Återkommande odling av fånggrödor kan bidra till att bevara åkrarnas bördighet. Konkurrensen mellan huvudgrödan och en produktiv fånggröda avgörs av faktorerna växtart, etableringssätt och beståndstäthet.

Växtnäringssämnen undviks enbart om odlingen av fånggrödor integreras med val av tidpunkt och teknik för jordbearbetningen.

Växtskyddsproblem i sin tur förebyggs med hjälp av en växtföljd som förutom gräsväxter (stråså) också omfattar andra växtfamiljer, såsom oljeväxter och trindsäd.

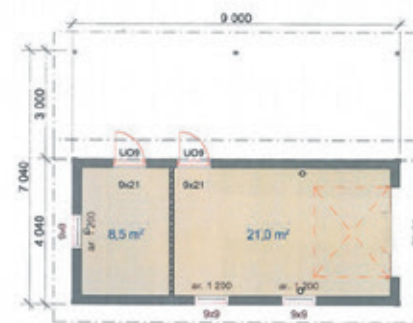
Paul Riesinger

Skribenten är Agronomie- och forstodoktor och arbetar som lektor i växtodling vid Yrkehögskolan Novia i Raseborg.

Bygg & energi tema nästa vecka!

Annonsmaterial:

- tel. (09) 5860 4630 • fax (09) 694 1358
- kontakta annonsavdelningen innan du skickar annons per e-post
- e-post: annons.lf@slc.fi,
- posta annonsen till:
Landsbygdens Folk/Annonser,
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors

Ring till
Bjarne tel.
(09) 5860 4630

Boka
din annons
senast 9.2!

Landsbygdens Folk